

והיה בה מקום להצדיק את התקוות הנועזות, שתלו בגאולה האחרונה. תקופה זו, מצאה לפניו דור, שהולם אותו מה שנאמר על תקופת השופטים (שמואל א' ו, ב') "וינהו כל בית ישראל אחר ה'" — געגועים נתעוררו בחובם וכאש לוהטת עברו בכל ישראל, אש זו הפיחו גדולי הדור, שהשפיעו השפעה מכריעה על נפש האומה וידעו למצא את הנתיב להרגשותיהם החבויות. אולם הזרם הנגדי, גרם במערב להמרת המונית איזמה, ללגלוג על דברי חז"ל, על החוקים והאמונה ובמזרח להתעוררות שנאת חנם ומחלוקת, שהסבו בעבר את התורבן. ככה נדחה בעטיים סיום תקופת היסורים לפרק זמן בלתי מוגבל ונתקיימה בהם קינתו של ישעיהו (כ"ו, י"ח): "הרינו, חלנו, כמו ילדנו רוח; ישועות בל נעשה ארץ, ובל יפלו יושבי ארץ" (ישועות אלו לא ישיגו בשבילנו את ארצנו ולא יסייעו לפרק את עול יושבי הארץ). הדחליל של הסנהדרין, ההתפתחות המודרנית של שוין זכויות מדומה, עם המרת אידיאלים יקרים בצעצועים ילדותיים מבריקים, אלה היו פירות תקופה גדולה זו. אותו כובש גויים שטני, סייע עוד במפלתו להרמת קרן היהדות. אנו אומרים: שטני; כי הוא הכופר בעיקר, האמין כמו סוקרטס בשר שלו. בזכרונותיו נאמר, כי בכל הקרבות ראה לפניו גמד אדמוני מקפץ, ענין המזכיר את אלכסנדר הגדול, שעליו מספר יוסיפוס והגמרא ענין הדומה במקצת לזה; בקרב האחרון בוטרלו לא הופיע אותו גמד. אחרי תוצאות הקרב הזה עקב, מוסתר בין אחד השיחים, מיסד משפחת העשירים היהודים, נתן מאיר רוטשילד, שנהל את הפעולות הכספיות לימינו של פיט, במלחמתה המיואשת של אנגליה נגד כובש העולם. אחרי הצהרים ישב ולינגטון מיואש לארץ, לרגלי המפלה הודאית, ובשורות איוב זרמו ללונדון. היהודי חכה עד ערב, כאשר, לאור אדמדומיות השקיעה התחבקו המצביאים בעלי הברית על גבעת בילל אלינס והקיסר ברח על נפשו, עלה רוטשילד על סוסו, רכב עד אוסטנדה אל חוף הים הסוער, עבר תוך חרוף נפש את הים, תמורת הון רב, בא באין יודעים לעיר השרויה במצב רוח קודר ולמחרת הודות לריוח של עשרת מליון לירות, יסד מעצמה כספית. ברכת בעל ה"הפלאה", שאביו נמנע על מעריציו, נתגשמה בו.